

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen,
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35, Oslo

Kontaktperson: Line Nyvoll Nygaard

Deres ref.: 14/3893 ES IHO/bj
Vår ref.: 201400448-3
Dato: 14. oktober 2014

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Sendes også per e-post: lovavdelingen@jd.dep.no

Høring – forslag om kriminalisering av visse handlinger knyttet til væpnet konflikt (fremmedkrigere)

Det vises til departementets høringsbrev av 4. juli d.å.

I høringsnotatet, som innledningsvis viser til PSTs og E-tjenestens åpne trusselvurderinger for innværende år, skisseres utfordringer med personer som reiser for å delta i væpnet konflikt i utlandet. Gjennom våpentrening og kamperfaring bygges kapasitet, og erfaringer fra deltakelse i væpnet konflikt kan senke terskelen for å bruke vold i gitte situasjoner etter retur til Norge. Utviklingen – der stadig flere nordmenn eller andre i Norge hjemmehørende personer reiser ut for å slutte seg til ulike opprørsgrupper – foranlediger en drøftelse om behovet for ulike tiltak for å forebygge at personer reiser og å følge opp de som returnerer fra krigs- og konfliktområder på en adekvat og hensiktsmessig måte. Etter PSTs oppfatning må det være et overordnet mål for de virkemidler som ønskes tatt i bruk at de fremstår formålstjenlige, nødvendige og forholdsmessige.

Egne straffebestemmelser for handlinger knyttet til væpnet konflikt

PSTs ansvarsområder har ligget noenlunde fast over tid, mens vår konkrete oppgaveportefølje, basert på overordnede prioriteringer, har endret seg i takt med den til enhver tid gjeldende sikkerhets- og trusselsituasjon. Ved at gjeldende lovgivning utgjør det rettslige handlingsrommet og skrankene for vår virksomhet, vil en verden i stadig endring utfordre dette regelverket, ved at nye trusler og samfunnsskadelige handlinger ikke i tilstrekkelig grad fanges opp av de bestemmelsene vi har.

Innenfor PSTs ansvarsområder har vi de senere år fått en rekke nye bestemmelser for å møte endringer i trussel- og kriminalitetsbilde. Økt lovgiveraktivitet har også sammenheng med at vi, for å oppfylle Norges konvensjonsforpliktelser, har vært forpliktet til å implementere visse strafferettslige bestemmelser. Slik en har forstått det medfører ikke Sikkerhetsrådets resolusjon nr. 2178 av 24. september 2014 rettslige forpliktelser som går utover gjeldende bestemmelser om terror og terrorrelaterte overtredelser. Forslaget om å kriminalisere visse handlinger knyttet til væpnet konflikt må ses i forlengelsen av de reglene vi allerede har, som blant annet straffeloven §§ 104a og 147d.

Hva angår forslaget om å kriminalisere visse handlinger knyttet til væpnet konflikt, ser vi det kan reises prinsipielle innvendinger mot en stadig økende strafferettslig regulering av handlinger som ikke tidligere har vært belagt med straff eller som kan rammes av allerede gjeldende straffebud. En overdreven lovgiveroptimisme og tro på kriminalisering som virkemiddel kan også lede til et misforhold mellom den gode intensjon og det en faktisk oppnår, ved at lovgivning alene sjelden er svaret på en kompleks og utfordrende virkelighet. I så fall vil det kunne oppstå manglende samsvar mellom effekten av kriminaliseringen og samfunnets forventninger. Imidlertid ser vi at forslaget om å kriminalisere rekruttering og tilslutning til opprørsgrupper utover terrororganisasjonene er godt forankret i en urovekkende utvikling, der hensynet til å søke å demme opp for en økende terrortrussel mot Norge og norske interesser må veie tungt.

Kriminalisering er samfunnets tydeligste signal om at visse handlinger er uønskede og uakseptable. Samtidig kan beveggrunnene til de som ønsker å slutte seg til militante grupper i utlandet være sammensatte. For en person som har kommet langt i en radikaliseringsprosess, og er villig til å ofre livet i kamp ut fra en sterk religiøs, politisk eller ideologisk overbevisning, vil en straffebestemmelse trolig ikke være det som får vedkommende til å avstå fra å reise. For andre, som er helt i starten av en radikaliseringsprosess, kan straffetrusselen formentlig ha en viss forebyggende virkning. Like fullt kan en ikke se kriminalisering som et forebyggende tiltak isolert. Som det er redegjort nærmere for i regjeringens handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme må ulike offentlige etater og private aktører arbeide sammen, slik at det blir et samvirke mellom ulike tiltak. Det viktigste forebyggende arbeidet er utvilsomt det man gjør på et tidlig stadium, for å motvirke at personer gjennomgår en radikaliseringsprosess, som leder til at de ønsker å delta i militær virksomhet i konfliktområder.

For personer som reiser ut for å delta militært i ulike konfliktområder vil det ofte være vanskelig i ettertid å føre bevis for hva den enkelte konkret har foretatt seg i utlandet, fordi det dreier seg om handlinger begått i ofte uoversiktlige situasjoner. Muligheten for rettslig samarbeid kan også være begrenset, ved at ulike samfunnsstrukturer ligger nede. Egne straffebestemmelser for handlinger knyttet til deltakelse i væpnet konflikt kan etter vår oppfatning være et virkemiddel for en mer effektiv strafforfølgning av personer som har deltatt militært i væpnet konflikt. Avhengig av hvordan bestemmelsen konkret utformes, er det grunn til å anta at det vil være enklere å håndheve et generelt forbud mot slik deltakelse enn eksempelvis å skulle bevise at noen har vært tilsluttet en terrororganisasjon eller utført konkrete terrorhandlinger i utlandet. Om de foreslåtte straffebestemmelser for handlinger knyttet til væpnet konflikt vil gjøre det lettere enn i dag å kunne gripe inn allerede før personer reiser ut, stiller vi oss derimot noe mer avventende til, selv om også ordinære forsøkshandlinger vil rammes. Våre foreløpige erfaringer fra etterforskning av personer for overtredelse av straffeloven § 147d tilsier at det på et tidlig stadium – før en person har kommet lenger enn til eksempelvis Gardermoen – kan være en utfordring å føre bevis for hva formålet med reisen er. Ser en for seg at de nye bestemmelsene skal ha noe annet enn en reaktiv effekt, må en også gjøre det straffbart å inngå forbund om deltakelse i militær virksomhet i væpnet konflikt, slik departementet foreslår. I tillegg bør det vurderes om en også bør kriminalisere visse forberedelseshandlinger etter modell fra straffeloven § 147a siste ledd, selv om en ser at det også kan knytte seg krevende bevismessige utfordringer til en slik bestemmelse.

Etter en samlet vurdering – med særlig vekt på den mulige sikkerhetstrussel fremmedkrigere kan være ved retur til Norge og en antatt effektivisering av strafforfølgningen av personer som har deltatt i væpnet konflikt i utlandet – ønsker vi å gi vår tilslutning til forslaget om å kriminalisere

visse handlinger knyttet til væpnet konflikt. Vi ønsker samtidig å påpeke at et slikt tiltak alene ikke vil være nok. En effektiv håndheving av bestemmelsene vil forutsette at politi og påtalemyndighet kan ta i bruk etterforskningsmetoder som gjør det mulig å avdekke og føre bevis for den straffbare rekruttering og/eller deltakelse.

Straffeloven § 133

Departementet foreslår at straffeloven § 133 ikke bare skal omfatte rekruttering til militær virksomhet for en fremmed stat, men også ramme den som her i riket rekrutterer noen til militær virksomhet for en ikke-statlig styrke eller gruppe. Under henvisning til det som fremgår av høringsnotatet mener PST et slikt forslag har gode grunner for seg. Vi støtter derfor den foreslåtte utvidelse av bestemmelsen.

Straffeloven § 133 a

Departementet har fremmet to alternative forslag til en ny bestemmelse om deltakelse i væpnet konflikt. Begge forslagene er forankret i et ønske om å ta på alvor den situasjonen vi i disse dager er vitne til. Formålet med bestemmelsen er blant annet å motvirke at personer reiser til utlandet for å delta i opprørsgrupper i konfliktområder og kommer tilbake med erfaringer og intensjoner som kan utfordre sikkerhetssituasjonen og bidra til et skjærpet trusselbilde her hjemme. Hva gjelder den konkrete utformingen av bestemmelsen og valg av ulike bevisetema, står en her i noen vanskelige dilemmaer, der ulike hensyn må veies mot hverandre.

Væpnede konflikter – statlige styrker og opprørsgrupper

Som det er redegjort nærmere for i departementets høringsnotat, kan en vanskelig vurdere de alternative forslag til straffebud uten å se humanitærretten som et relevant bakteppe. Fordi norsk lovgivning gjelder med de begrensninger som følger av folkeretten, er det ikke noe til hinder for at straffebudet – i likhet med andre internrettslige bestemmelser – utformes uten uttrykkelige henvisninger til folkeretten. Siden humanitærretten kan være en relevant rettskildedefaktor ved fastsettelse av bestemmelsens anvendelsesområde, kan et annet alternativ være å innta en generell rettsstridsreservasjon eller vise spesielt til rettslige avgrensingsmarkører i humanitærretten, slik departementet foreslår. I et forsøk på å tilstrebe et visst samsvar mellom den internrettslige regulering og humanitærretten kan eventuelle avgrensninger i anvendelsesområde også uttrykkes direkte i bestemmelsens ordlyd. Fordi det dreier seg om en materiell straffebestemmelse, tilsier legalitetsprinsippet, herunder hensynet til klarhet og forutsigbarhet, at det tilstrebes å lage en bestemmelse der innholdet i den rettslige grensedragning blir minst mulig utydelig.

En væpnet konflikt kan etter folkeretten klassifiseres i to hovedkategorier; internasjonale og ikke-internasjonale (interne konflikter). I folkeretten skilles også mellom statlige og ikke-statlige styrker (opprørsgrupper). Hva gjelder interne konflikter kan det etter folkeretten trekkes et skille mellom de opprørsstyrker som er omfattet av annen tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonen artikkel 1 og de som bare er omfattet av fellesartikkel 3. Nedad avgrenses væpnet konflikt mot intern uro og opptøyer.

Ved den nærmere avgrensning av bestemmelsens anvendelsesområde, ser en det kan argumenteres for at bestemmelsen bør anlegges bredt, under henvisning til at nordmenns militære deltakelse bør begrenses til norske eller allierte styrker, og at deltakelse til fordel for andre lands styrker kan komme i konflikt med norske interesser. Videre kan det anføres at en økende reisevirksomhet til utlandet, som gir militær erfaring fra væpnet konflikt, kan være problematisk dersom personene senere returnerer til Norge. En eventuell kriminalisering av deltakelse i militære styrker for

fremmed stat vil da komme i forlengelse av at det er straffbart – uten særskilt tillatelse – å verve noen til ”fremmed krigstjeneste”, jf. straffeloven § 133, (som i lovforslaget og i straffeloven 2005 § 128 annet punktum er erstattet med ”militær virksomhet for en fremmed stat”).

Etter vår oppfatning kan ikke kapasitetsbygging betraktes helt løsrevet fra andre forhold, som vil måtte inngå i en vurdering av om noe – avhengig av om det foreligger et velfundert behov – skal kriminaliseres særskilt. Som det fremgår av høringsnotatet er utfordringene med fremmedkrigere ikke militær deltakelse i væpnet konflikt som sådan, men først og fremst knyttet til at radikalisererte personer returnerer fra opphold hos militante og brutale opprørsgrupper i utlandet. Av hensyn til ikke å gjøre bestemmelsen mer vidtrekkende enn nødvendig sett opp mot formålet med bestemmelsen, slutter PST seg til forslaget om å avgrense bestemmelsen mot deltakelse i væpnet konflikt på vegne av en statlig styrke. I motsetning til de fleste mer lovløse og brutale opprørsstyrker forutsettes at slike styrker er i stand til å overholde humanitærrettens regler om opptreden i væpnet konflikt. I internasjonale konflikter vises til at deltakerne i slike styrker også anses som lovlige stridende etter humanitærretten. Selv om det kan trekkes et prinsipielt skille mellom deltakelse i en væpnet konflikt (som humanitærretten ikke inneholder noe forbud mot) og konkrete stridshandlinger, mener vi det også gir best harmoni mellom bestemmelsene dersom straffebudet avgrenses mot deltakelse i væpnet konflikt for personer som skal gis strafferettslig immunitet for lovlige stridshandlinger etter humanitærretten.

Argumentene for å unnta deltakelse på vegne av statlige styrker i internasjonale konflikter gjør seg langt på vei også gjeldende for slike styrker i interne konflikter, selv om en ser at en slik avgrensning vil medføre en asymmetri hva gjelder kriminaliseringen av militær deltakelse i slike konflikter. Også i interne konflikter vil de som deltar i myndighetenes egne styrker normalt være omfattet av straffrihetsgrunner etter statenes interne rett. Lovlige stridshandlinger utført av en i Norge hjemmehørende person på vegne av en fremmed stat i en intern konflikt i utlandet antas også – så langt en er kjent med – å være straffrie etter norsk rett. Fremfor å vise til folkeretten som skranke for bestemmelsens anvendelsesområde, mener vi avgrensningen mot deltakelse på vegne av statlig styrker bør fremgå direkte av ordlyden i straffebudet, slik som foreslått av departementet i første alternativ til ny bestemmelse.

I høringsnotatet drøftes om det i interne væpnede konflikter bør foretas ytterligere avgrensninger mot visse ikke-statlige styrker. Departementet tar uttrykkelig stilling til at en nå ikke foreslår en lov som gir regjeringen fullmakt til å vedta forbud mot å delta i visse konflikter. I departementets forslag til bestemmelser er det – om enn uttalt på litt ulike måter – tatt inn alternative formuleringer som avgrenser forbudet mot styrker som omfattes av annen tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonen. Departementet nevner også opportunitetsprinsippet som en ytterligere avgrensende faktor.

Prinsipielt vil vi anføre at det må være lovgivers oppgave nærmere å angi rekkevidden av bestemmelsen, og at grensene for når en risikerer å utsettes for strafforfølgning ikke bør overlates til påtalemyndigheten, som forvalter av opportunitetsprinsippet. Hensynet til forutsigbarhet og likebehandling taler også for at lovgiver – så langt det er mulig – angir bestemmelsens anvendelsesområde. En annen sak er at opportunitetsprinsippet – som alltid – vil kunne gi påtalemyndigheten det nødvendige handlingsrom når eksempelvis hensiktsmessigheten og forholdsmessigheten ved en straffeprosessuell etterforskning skal vurderes.

Som et utgangspunkt må en etter vår oppfatning søke å lage regler som ikke bare er egnet til å avhjelpe dagens situasjon med radikalisererte personer som i hovedsak reiser til Syria og Irak, men som også vil være anvendelige for andre og fremtidige konfliktsituasjoner. Vi tiltrer departementets betraktninger om at en bestemmelse som kriminaliserer deltakelse i væpnet konflikt må ta høyde for en verden i stadig endring og være robust for ulike oppfatninger av hvem som måtte kjempe ”i det godes tjeneste”. En opprørsgruppes motiv og fremferd kan endres relativt raskt. Det samme gjelder hvordan vi ser på de ulike opprørsgruppene. Bestemmelsen bør etter vårt syn baseres på mest mulig objektive, nøytrale og uomstridte kriterier, som gir reglene legitimitet og gjør de anvendbare uavhengig av hvem man måtte sympatisere med i en konflikt.

Hensynet til at reglene bør være klare og praktikable tilsier videre at det ikke skilles mellom ulike opprørsgrupper avhengig av om gruppen omfattes av annen tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonen. Om en opprørsgruppe oppfyller kriteriene i nevnte tilleggsprotokoll, vil kunne by på store bevismessige utfordringer. Det er heller ikke gitt at erfaring fra deltakelse i opprørsgrupper omfattet av nevnte tilleggsprotokoll nødvendigvis er mindre problematisk med henblikk på radikalisering eller utgjør noen mindre sikkerhetsrisiko ved retur til Norge, selv om slike opprørsgrupper – i likhet med statlige styrker – i utgangspunktet forutsettes å ha evnen til å følge grunnleggende regler for opptreden i væpnet konflikt. En avgrensning mot opprørsgrupper omfattet av annen tilleggsprotokoll vil også medføre manglende samsvar mellom en eventuell straffri deltakelse og den rettslige statusen ved lovlige stridshandlinger, idet deltakerne i slike opprørsgrupper ikke nyter strafferettslig immunitet som lovlige stridende etter humanitærretten.

En ser at hensynet til ikke å gjøre kriminaliseringen mer vidtrekkende enn formålet med bestemmelsen tilsier kan begrunne at det i bestemmelsen innarbeides en ”sikkerhetsventil”, som gjør det mulig å unnta visse ikke-statlige styrker som kjemper en legitim kamp, eksempelvis en frigjøringsbevegelse eller en motstandsbevegelse ved invasjon eller okkupasjon. Også fordi nevnte ikke-statlige styrker vil kunne anses som lovlige stridende etter humanitærretten kan en – i likhet med avgrensninger mot statlige styrker – argumentere med at en ikke bør risikere straff etter norsk lovgivning for å delta i slike styrker. En kan også tenke seg andre situasjoner der opprørsgrupper oppfattes å kjempe en rettmessig kamp på vegne av en befolkning. I høringsnotatet savnes en nærmere drøftelse av hvordan utfordringen med å unngå at bestemmelsen får for mange utilsiktede konsekvenser kan løses utover en henvisning til opportunitetsprinsippet. Én mulighet er å innta en generell avgrensningsmarkør i bestemmelsen. En annen mulighet er at bestemmelsen åpner for å gjøre unntak. I begge tilfeller forutsettes at departementet går lenger enn i det foreliggende høringsnotat i å ta stilling til hvilke vurderingstema som må inngå en vurdering av når deltakelse i væpnet konflikt ikke vil være rettsstridig eller ikke bør påtales.

Deltakelse i militær virksomhet vs. å ta aktiv del i fiendtlighetene

Departementet har fremmet to alternative forslag til hvilken deltakelse som skal rammes av det nye straffebudet. Mens det ene forslaget gjelder deltakelse i *militær virksomhet* i en væpnet konflikt, er det andre forslaget begrenset til å gjelde den som *tar aktiv del i fiendtlighetene* i en slik konflikt. I høringsnotatet redegjøres nærmere for rekkevidden av de ulike vilkår.

Det kan innvendes at vilkåret *militær virksomhet* gir en lite presis avgrensning, og at vilkåret vil ramme relativt vidt. I et sikkerhetsperspektiv, der en særlig frykter kapasitetsbygging ved operativ våpentrening og kamperfaring og mulige psykiske skadevirkningen som reduserer terskelen for å anvende vold, kan det anføres at det først og fremst er problematisk at personer aktivt deltar i stridigheter. Mot dette må nevnes at deltakelse i væpnet konflikt for ulike brutale og hensynsløse

opprørsgrupper – enten det er i regulær kamptjeneste eller i annen militær virksomhet – kan bidra til nettverksbygging og en ytterligere radikalisering gjennom påvirkning og indoktrinering, som øker sjansen for at personer vil returnere til Norge med en intensjon om å utøve vold.

Som nevnt vil det kunne knytte seg betydelig bevisproblemer til handlinger begått i væpnet konflikt i utlandet. Dette er da også grunnen til at det ofte vil være vanskelig eksempelvis å føre bevis for at en person har begått terrorhandlinger i utlandet. Skal bestemmelsen bli et reelt og praktikabelt supplement til de bestemmelser vi allerede har, bør bestemmelsen ikke oppstille et krav om å skulle bevise hvilken rolle og hva den enkelte konkret har gjort i en væpnet konflikt, men knytte straffansvaret til deltakelse i militær virksomhet. Ved å velge dette kriteriet oppnår en også samsvar mellom bestemmelsene, ved at vilkåret militær virksomhet også er brukt i straffeloven 2005 § 128 (og i forslag til ny § 133).

Straffeloven § 133b

For å hindre at personer deltar militært i ulike konfliktområder har departementet foreslått et straffebud som rammer inngåelse av forbund om militær deltakelse i væpnet konflikt. PST støtter forslaget og mener en slik bestemmelse kan forsvares under henvisning til at det er snakk om å ramme forberedelse til særlig samfunnsskadelige lovbrudd. Ved at grensen for straffansvar inntreffer på et tidligere tidspunkt, kan bestemmelsen gi politi og påtalemyndighet et grunnlag for å gripe inn før personer forlater landet på vei til ulike konfliktområder. Men også her vil en møte store bevisutfordringer, som i praksis vil kunne redusere effekten av en slik bestemmelse. Hva gjelder strafferammen for slik overtredelse anføres at den – ut fra overtredelsens straffverdighet – bør ligge vesentlig høyere enn fengsel i ett år.

Virkeområde

PST støtter forslaget om at ny §§ 133a og 133b skal gjelde handlinger begått i utlandet av norsk statsborger eller noen i Norge hjemmehørende person.

Nye bestemmelser om væpnet angrep mot norske og allierte styrker i utlandet

PST støtter departementets forslag til egne straffebestemmelser som rammer væpnet angrep mot norske og allierte styrker i utlandet. Foruten at slike bestemmelser må antas å være i overensstemmelse med den alminnelige rettsoppfatning, ser vi det kan være behov for et utvidet strafferettslig vern for slike styrker, som favner det svikefulle ved slike overtredelser. Av de alternative forslag til gjerningsbeskrivelse bør bestemmelsen etter vår oppfatning ramme den som "deltar i angrep", fremfor å stille krav om at det må dreie seg om deltakelse i militære operasjoner. Etter vår oppfatning bør et utvidet strafferettslig vern ikke begrenses til væpnede konflikter. Vi gir videre vår tilslutning til departementets forslag om at bestemmelsen bare får anvendelse på handlinger begått i utlandet av norske borgere og personer hjemmehørende i Norge, og at også forbund om angrep på norske og allierte styrker i utlandet kriminaliseres.

Ansvars plassering

Departementet foreslår at PST får et hovedansvar for den virksomheten som i høringsnotatet foreslås kriminalisert, blant annet ved at det foreslås å føye de nye bestemmelsene til oppregningen i politiloven § 17b nr. 5. PST tiltrer departementets begrunnelse og mener at også formålet med bestemmelsene tilsier at dette – som det klare utgangspunkt – naturlig hører under vårt ansvarsområde, som en naturlig forlengelse av de områder vi har ansvar for allerede i dag.

Departementet forutsetter at strafforfølgning med utgangspunkt i forslag til nye bestemmelser antakelig vil kunne skje uten ekstraordinær ressursbruk. Fordi det er vanskelig på nåværende tidspunkt fullt ut å overskue konsekvensene av de nye bestemmelsene og hvor mange saker disse vil generere, finner vi det vanskelig å ha en bestemt oppfatning om fremtidig ressursbruk.

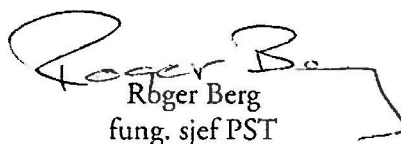
Straffeprosessuelle tilpasninger – metodebruk

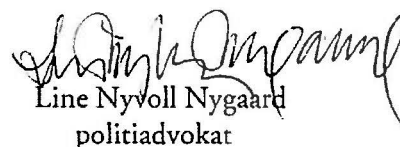
Med departementets forslag til strafferamme for de nye bestemmelsene vil en i en ordinær etterforskning kunne nytte ordinære og enkelte skjulte tvangsmidler. For de nye bestemmelsene om deltakelse i væpnet konflikt vil muligheten for bruk av skjulte tvangsmidler begrenses av den foreslåtte strafferamme. En slik begrensning kan åpenbart vanskeliggjøre muligheten for en effektiv etterforskning i disse sakene, idet en må anta at utsiktene til å avdekke og føre bevis for det straffbare ved ordinære etterforskningskritt, som avhør og lignende, vil være begrenset.

Erfaring fra etterforskning av saker for mistanke om overtredelse av straffeloven § 147d har hittil vist at bruk av skjulte tvangsmidler har hatt stor betydning for innhenting av relevante bevis. Selv om denne bestemmelse ikke fullt ut korresponderer med forslag til ny § 133a, er det også flere fellestrekk som tilsier at de hensyn som begrunner skjult tvangsmiddelbruk etter den ene bestemmelsen også gjør seg gjeldende for den andre. Vi utfordrer derfor departementet til nærmere å vurdere om ikke adgangen til bruk av skjulte tvangsmidler bør være sammenfallende for disse bestemmelser.

For så vidt gjelder muligheten for å ta i bruk skjulte tvangsmidler i avvergende øyemed tiltres forslaget om at straffeloven ny §§ 86c og 86 d føyes til oppregningen i straffeprosessloven § 222d annet ledd bokstav a. Under henvisning til departementets begrunnelse mener vi skjulte tvangsmidler i avvergende øyemed etter nevnte bestemmelse også må kunne nyttes for å avverge overtredelse av straffeloven ny §§ 133a og 133b. Om muligheten for skjult tvangsmiddelbruk for å avverge overtredelse av straffeloven § 133 (som i straffeloven 2005 blir § 128 annet punktum) vises til vår høringsuttalelse 16. september d.å., punkt 4.3.3.2, som vedlegges for enkel referanse.

Det er ikke foreslått noen utvidelse i muligheten for å ta i bruk straffeprosessuelle tvangsmidler i PSTs forebyggende arbeid, og vi finner det heller ikke riktig å ta til orde for en utvidelse med utgangspunkt i de nye bestemmelser som foreslås. Dette har blant annet sammenheng med at det etter gjeldende lovgivning ikke er anledning til å nytte straffeprosessuelle tvangsmidler for å forebygge handling som rammes av straffeloven §§ 147b til 147d. Uten at dette endrer vårt standspunkt vil vi imidlertid påpeke at fravær av muligheter i det forebyggende sporet vil kunne medføre begrensninger i muligheten for en effektiv forebygging.

Roger Berg
fung. sjef PST

Line Nyvoll Nygaard
politiadvokat

Vedlegg